

Загверджую:

проектор з наукової роботи
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова
М. Торбін

Сергієв 2021 року

ВІСНОВОК

засідання структурного підрозділу

кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу та диригування
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
призначеного рішенням засідання вченої ради

НПУ імені М.П. Драгоманова

від 30 червня 2021 р. (Витяг з протоколу № 12),

для проведення попередньої експертизи дисертації

Чжан Бо на тему: "Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх
учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі
старшокласниками"

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за
спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Топчієва І.О.

1. ПРИСУТНІ: Викладачі: завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Козир А.В. (головуча на засіданні кафедри), д. пед. н., проф. Зайцева А.В., д. пед. н., проф. Комаровська О.А., д. пед. н., проф. Проворова Є.М., д. пед. н., доц. Паньків Л.І., к. пед. н., проф. Бодрова Т.О., к. пед.. н., проф. Гризоглазова Т.І., к. пед. н., проф. Коваленко І.Г., к. пед. н., проф. Левщенко Т.С., к. пед. н., доц. Кузнецова О. В., к. пед. н., доц. Миколінська С.І., к. пед. н., доц. Топчієва І.О., к. пед. н., доц. Хоміч І.М., к. пед. н., доц. Хоружа О.В., к. пед. н., доц. Чинчева Л. В., к. пед. н. Голубицька Н.О., к. пед. н. Гусаченко О. П., викл. Шевченко Н.В.

Аспіранти: Чжан Бо

Докторанти: Мудролюбова І. О.

Секретар: Борова Т. М.

2. СЛУХАЛИ: Висновок рецензентів доктора педагогічних наук, професора Комаровської Оксани Анатоліївни, доктора педагогічних наук, доцента Паньків Людмили Іванівни про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Чжан Бо на тему: “Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками”, призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від 30 червня 2021 р. (Витяг з протоколу № 12) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Науковий керівник – к. пед. н., доцент кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Топчієва І.О. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол №10 від 27 квітня 2017 р.) .

2.1. Дисертант Чжан Бо

Повідомив про основний зміст, концептуальні положення та наукові результати дисертаційної роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження “Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками” підтверджена цілеспрямованістю руху світових систем освіти в напрямку індивідуалізації навчання, націленості на формування самостійності майбутніх фахівців, зумовлює наповнення мистецької освіти новим змістом і формами, акцентуацію оцінювального базису в фаховій підготовці майбутніх учителів музики. Що забезпечує можливість регулювання системи навчального вокально-хорового процесу на основі отримання інформації про якість і художню відповідність результатів і перспектив подальшого вдосконалення. Об'єктивно на часі постає проблема формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики в аспекті набуття студентами вмінь інтелектуального сканування перебігу вокально-хорового процесу, розуміння його якісних характеристик, як мистецьких діяльнісних активів сприймання-розуміння-оцінювання-творення.

Актуальність даної проблеми, її недостатня теоретична й методична розробленість, а також нагальні проблеми практики зумовили вибір теми дослідження: «Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками».

Мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Об'єкт дослідження - процес вокально-хорового навчання майбутніх учителів музики на факультетах мистецтв педагогічних університетів.

Предмет дослідження – методика формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Відповідно до поставленої мети дослідження необхідно було вирішити такі завдання:

- проаналізувати поняття «художньо-оцінювальні» вміння майбутніх учителів музики» та дослідити наукові підходи до формування художньо-оцінювальних умінь студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками;
- розробити компонентну структуру художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики;
- обґрунтувати принципи та педагогічні умови формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками;
- визначити критерії, показники, встановити рівні сформованості художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики та розробити методику їх діагностики;
- розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність поетапної методики формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Проведений психолого-педагогічний аналіз дозволив в узагальненому вигляді визначити художньо-оцінювальні уміння як інтелектуально-моделювальні операції, спрямовані на продуктивно-творче перетворення дійсності. У результаті системного аналізу наукових психолого-педагогічних і мистецьких джерел запропоновано авторське визначення поняття «художньо-оцінювальні» уміння майбутніх учителів музики», які характеризуються як сформована здатність студентів до сканування інформаційних площин вокально-хорової роботи від фіксації якості через дослідження зв'язків і логіки проявів до надання оцінювальних характеристик, яка базується на певному теоретичному, методичному, виконавському досвіді, комплексі спеціальних знань, навичок, що дозволяє майбутнім учителям музики ефективно реалізовувати стратегії дій у вирішенні конкретних вокально-хорових завдань.

Основними підходами до формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики нами окреслено: суб'єктивно-діалогічний, прогностичний, аксіологічний, герменевтичний, естетичний, феліксологічний та творчо-діяльнісний. Забезпечують ефективне формування досліджуваних умінь такі функції: пізнавально-пошукова, культурологічна, гедоністична, інтерактивна,

перцептивно-комунікативна, контрольно-діагностична, прогностично-моделювальна, регулятивно-координаційна, трансформаційно-перетворювальна.

Розроблено структуру формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, яка включає такі компоненти: ціннісно-емотивний, когнітивно-комунікативний, творчо-рефлексивний.

Обґрунтована система принципів вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музики охоплює: принцип цілепокладання вокально-хорової діяльності, принцип художньо-естетичної відповідності, принцип персоніфікації мистецьких цінностей, принцип системної диференціації, принцип інтерсуб'єктних відносин, принцип логічної послідовності й узгодженості, принцип інтеграції та синтезу фахових знань.

Педагогічними умовами формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики є: активізація мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх учителів музики до вокально-хорової роботи; орієнтація студентів на здійснення порівняльно-оцінювальних операцій у полі інтерсуб'єктної взаємодії з вокально-хоровим середовищем; створення ситуації вибору для активації самостійної оцінювальної дії студентів з позиції експертизи та прийняття рішень.

Критерієм ціннісно-емотивного структурного компонента визначено міру сформованості спонукальних мотивів до художньо-оцінювальної діяльності (показники: наявність ціннісно-естетичного ставлення до вокально-хорової роботи; уміння розрізняти шифри емотивних кодів вокально-хорових творів; уміння проектувати цільові маршрути та передбачати ризики вокально-хорової роботи).

Критерієм когнітивно-комунікативного структурного компонента визначено ступінь схильності студентів до критичного оцінювання та впорядкування інформаційних параметрів вокально-хорового процесу (показники: уміння аналізувати поточний стан, виявляти тенденції розвитку, виокремлювати чинники впливу, визначати фактори оптимізації вокально-хорової роботи; уміння ототожнювати виявлені параметри з технологічними вимогами інтерпретації вокально-хорових творів; здатність до систематизації інформації, трансляції отриманих оцінювальних індексів вокально-хоровому колективу).

Критерієм творчо-рефлексивного структурного компонента визначено міру здатності студентів до інтерпретації результатів оцінювання вокально-хорових явищ і рефлексивного управління продуктивними перетвореннями (показники: уміння здійснювати оцінку поточних потреб і ризиків вокально-хорового процесу, приймати рішення для його оптимізації; здатність діяти в нестандартних ситуаціях у рамках системи цінностей, згідно норм художньої досконалості, технік зворотнього зв'язку, важелів самоконтролю; володіння методами і прийомами самооцінювання, саморегуляції, спроможність до експертизи та корекції результатів вокально-хорової роботи).

З метою ідентифікації визначених критеріїв розробленим показникам було виокремлено три *рівні* сформованості художньо-оцінювальних умінь – низький рівень (інертний); середній рівень (раціональний); високий рівень (акмеологічний).

Результати констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи свідчать про те, що більшість досліджуваних студентів володіють низьким (інертним) рівнем сформованості художньо-оцінювальних умінь (КГ – 45,6%, ЕГ – 48,5%), середній рівень (раціональний) зайняли в КГ – 43,6%, ЕГ – 41,9% респондентів, високого (акмеологічного) рівня було зафіковано в КГ – 10,8%, ЕГ – 9,6% студентів.

На формувальному етапі експерименту нами застосовувалася поетапна методика формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики впродовж інформаційно-смислового, аналітично-узгоджувального, процесуально-операційного етапів.

Проведення експериментальної роботи здійснювалось згідно з визначеною метою і змістом кожного етапу, розробленим і впровадженим методичним комплексом, що синтезує форми, методи і засоби оцінювальної діяльності із формами, методами і засобами вокально-хорового навчання. Дано методика передбачала розробку спеціальних завдань, застосування оцінювальних технік, тренінгів, методів, стратегій оцінювання, стратегій моніторингу процесу.

Для перевірки ефективності запропонованої поетапної методики були проведені контрольні зrізи, ідентичні констатувальним методикам дослідження. За результатами підсумкового дiагностичного зrізу засвідчена значна відмінність рівнів сформованості художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі пiдготовки до вокально-хорової роботи зi старшокласниками. Якiсний та кiлькiсний аналiз результатiв формувального експерименту вияв позитивну динамiку формування художньо-оцiнювальних умiнь студентiв експериментальних груп (зростання високого (акмеологiчного) рiвня на 22,75%, зменшення низького (iнертного) на 15,29 %) на противагу встановлених несуггєвих змiн у контрольних групах, що свiдчить про ефективнiсть експериментальної методики й доцiльнiсть її впровадження у процес вокально-хорового навчання майбутнiх учителiв музики.

Проведене дослiдження має перспективу подальших наукових пошукiв у наукових розвiдках i дослiдженнях, оскiльки означена проблема була вперше висвiтлена i не вичерпує всiх аспектiв поставленої проблеми. Подальшого вивчення i наукового обґруntування потребують питання розкриття специфiки формування художньо-оцiнювальних умiнь магiстрiв з хорового диригування, пошуку еfективних шляhiв пiдготовки студентiв до комплексного керiвництва вокально-хоровим процесом в закладах вищої освiти України та Китаю.

2.2. Запитання до дисертанта Чжан Бо та вidpoviдi на них.

Доктор педагогiчних наук, професор Козир А.В. «Шановний Чжан Бо! Вами проведена грунтовна робота щодо обґруntування теоретичних основ дослiдження. Скажiть, будь-ласка, на працi яких авторiв Ви опиралися в науковому пошуку?»

Чжан Бо Дякую за запитання.

Для підтвердження вагомості поставленого наукового завдання ми опиралися на філософські праці з проблем творчості (В.Андрющенко, І.Бех, І.Зязюн, Б.Новиков та ін.); наукових робіт закордонних вчених з концептуальних основ оцінювання (Г.Врігт, У.Джемс, Дж.Дьюї, Дж.Мід Ч.Пірс та ін.); оцінюальної діяльності (Н.Киященко, Н.Лейзеров, П.Симонов, В.Сутужко та ін.). У процесі аналізу наукової літератури було даному з'ясовано, що питання художнього оцінювання співвідноситься з домінуючими завданнями мистецької освіти, а саме: забезпечення гуманістичного напряму художньої навчальної діяльності, підтвердження чого ми знайшли в наукових працях С.Горбенка, О.Кузнецової; формування ціннісно-естетичного досвіду студентів, здатності до естетичного оцінювання (О.Отич, Г.Падалка, О.Щолокова та ін.); підготовки студентів до роботи з дитячими мистецькими колективами (А.Болгарський, А.Козир, Т.Смирнова та ін.); науковими дослідженнями зі спеціальності музичне мистецтво (Лінь С, Лінь Хай, Лінь Сяо, Лян Хайє, У Сінмей, та ін.). Аналіз наукових праць представлених авторів дозволив обґрунтувати теоретичні основи формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Дякуємо за увагу.

Кандидат педагогічних наук Гусаченко О.П. : «Шановний Чжан Бо, виходячи з представлених матеріалів доповіді, у Вашому дослідженні заявлені педагогічні умови формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. У зв'язку з чим, скажіть яким чином відбувалася їх реалізація?»

Чжан Бо Дякую за питання.

Визначені нами педагогічні умови набули поступової реалізації на кожному з етапів впровадження авторської методики в експериментальній роботі формувального експерименту.

Дякуємо за увагу.

Кандидат педагогічних наук, доцент Хомич І.М. : «Шановний Чжан Бо! Розкрийте, будь-ласка, особливості перебігу третього етапу формувального експерименту?»

Чжан Бо Дякую за питання.

На третьому процесуально-операційному етапі формувального експерименту робота була спрямована на оволодіння студентами оцінювальними техніками прогнозування, модулювання, конструювання, трансформації і перетворення мистецької інформації у рамках узагальненої схеми оцінювальної дії: дослідження завдання, визначення цілей, добір засобів їх досягнення, пошук і обробка інформації, її аналіз і синтез; оцінка отриманих результатів. У майбутніх учителів музики на цьому етапі було відпрацьовано вміння оцінювання багатовимірних діяльнісних моделей вокально-хорової роботи.

На третьому етапі були використані такі методи: стратегії моніторингу процесу, метод трансформації, метод самоспостереження, метод самокритики, методи самоаналізу й самооцінювання, стратегії прийняття рішення, комплекс стратегій оцінюваної діяльності та інші. Даний процес забезпечувала педагогічна умова, що сприяла створенню ситуації вибору для активації самостійної оцінюваної дії студентів з позиції експертизи та прийняття рішень.

Дякую за увагу.

Головуюча: Чи є ще запитання до здобувачки? (Немає). Дякуємо за відповіді.

3. ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – канд. пед. н., доцент, доцент кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Топчієва І.О.

Дисертаційне дослідження Чжан Бо присвячене важливій проблемі формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками, актуальність якої підтверджена нагальними вимогами практики фахової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Саме наголос на формуванні ціннісно-діяльнісного комплексу особистості майбутнього вчителя музики, спрямованого на проектування, моделювання й перетворення цілей вокально-хорової роботи відповідно естетичних і художньо-ціннісних принципів мистецької діяльності у річищі набуття досвіду самостійного оцінювання студентами ступеню відповідності власних дій мірилом художньої якості вокально-хорової роботи сприяє оптимізації власних програм самореалізації студентів, творчих виявів у мистецтві вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Чжан Бо отримав вищу освіту в Україні. Варто зазначити, що Чжан Бо надзвичайно здатний до навчання, підтвердженням чого є отриманий в Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової диплом магістра з відзнакою, а також, практично вільне володіння мовою.

Крім того, Чжан Бо відрізняється проявом творчого неспокою, потягом до самовдосконалення, має численні відзнаки лауреата І премій міжнародних мистецьких конкурсів.

У 2016 році Чжан Бо вступив до аспірантури НПУ імені М.П. Драгоманова, де вчасно виконав дисертаційне дослідження. Отриманий науково-практичний досвід дозволив дисертанту грунтовно проаналізувати проблему формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, виокремити ключові питання досліджуваного феномена, провести змістовну педагогічну дослідно-експериментальну роботу.

Відсутність мовних бар'єрів дозволили Чжан Бо злагатити наукову дисертаційну роботу оригінальними ідеями, самостійними роздумами і висновками. Важливими особистісними рисами Чжан Бо, які сприяли підготовці

дисертації і подальшому науковому становленню, є працелюбність і здатність до подолання перепон труднощів, а, також, прагнення екстраполювати отримані наукові результати та набуті знання і вміння на практичну діяльність викладача вокально-хорових дисциплін в університеті Мінь Цзян у місті Фу Чжоу (КНР). Усе зазначене підтверджує наукову і педагогічну перспективність дисертаційної роботи Чжан Бо. Авторські думки, вперше введені до наукового вжитку, сміливі, всебічно обґрунтовані та стануть цінним матеріалом для використання дослідниками у подальших наукових пошуках.

Представлена робота є самостійним, закінченим дослідженням, в якому представлено розроблену автором поетапну методику формування досліджуваного феномена, результати дослідження висвітлені у наукових фахових виданнях з педагогіки.

Методологічна спрямованість, теоретична обґрунтованість, наукова новизна і практичне значення представленої дисертації Чжан Бо дають підстави просити підтримати цю роботу.

Висновок

рецензента доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри теорії та історії музики факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Комаровської Оксани Анатоліївни на дисертацію Чжан Бо на тему:

“Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками”

призначеного рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова від 30 червня 2021 р. (Витяг з протоколу № 12) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Беззаперечно актуальним є вибір теми дослідження, пов'язаний з оцінюванням і формуванням оцінювальних умінь саме стосовно освіти. Адже вся світова педагогічна спільнота і роботодавці, які зацікавлені у випускниках вишів найвищого ступеню практичної підготовленості, занепокоєні якістю освіти. Актуальність зростає нині і у зв'язку зі стрімкими змінами в житті людини і суспільства, які зумовлюються різними причинами і потребують здатності фахівців мобільно прогнозувати і реагувати на зміни. А враховуючи той факт, що в останні роки значно зростає вагомість інформаційних процесів, у яких мистецтво відіграє надзвичайно потужну роль у впливі на емоційно-ціннісну сферу і загалом – на свідомість людини, значення оцінювальних умінь фахівців сфери культури важко переоцінити. Тим паче, що музичне мистецтво – завдяки своїй природній здатності симультанного моделювання перебігу емоційних процесів – виокремлюється з усіх інших мистецтв силою впливу. Поряд із цим хоровий спів, що об'єднує значну кількість виконавців у единому процесі творення музики спільно із слухачами, наче посилює ці можливості впливу.

Дослідження Чжан Бо як раз своєчасно реагує на вимоги часу, окреслюючи мету – розроблення методики формування художньо-оцінювальних умінь

майбутніх учителів музики саме в контексті вокально-хорового мистецтва. Відповідно автор дослідження чітко і логічно визначає перелік завдань, які необхідно розв'язати для досягнення мети.

У роботі послідовно здійснено заявлений у Вступі багатоаспектний аналіз теоретичних джерел – філософських, психологічних, музикознавчих, педагогічних тощо. Достатньо всеохопним і повним є щодо висвітлення різних етапів дослідження є публікації автора та апробація результатів.

Позитивом є широкий і послідовний аналіз досліджень китайських учених, що логічно, оскільки дисертант, навчаючись в Україні, безперечно впроваджуватиме результати своєї дисертації в системі освіти Китаю. Загалом, текстове викладення результатів дослідження засвідчує його логічність, змістовність, завершеність, наявність новизни і передбачає широкі можливості практичного використання.

Зміст дисертації одразу ж дає уявлення про дослідження і логіку викладу його результатів. Досить чітко сформульовані і послідовно викладені назви розділів і параграфів.

Як позитив стосовно змісту Розділу 1 (Теоретичні основи проблеми формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками) відзначимо здійснений дисертантом всебічний аналіз поняття «оцінювання» з погляду філософії, зокрема, теорії відображення, естетики, аксіології, психології, зокрема психології творчих процесів, педагогіки (теорії навчання), теорії інформації тощо. Аналізується сутність оцінювальної діяльності. Виокремлюється феномен рефлексії. Детально розглянуто вокально-хорову діяльність керівника колективу і описано сутність методологічних підходів.

Позитивом змісту Розділу 2 (Методичні основи формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання) є чітко прописані специфічні особливості оцінювальних інтелектуальних процесів та визначено комплекс знань, необхідних для художньо-оцінювальної діяльності майбутніх учителів музики, здійснюваної у процесі вокально-хорової роботи; досить послідовно прописана і класифікація художньо-оцінювальних умінь у послідовності опцій їх утворень.

У другому розділі дисертації визначено і розкрито педагогічні принципи – із зачлененням наукових джерел для обґрунтування, при цьому конкретно та узгоджено з проблематикою дисертації. Педагогічні умови також логічні і обґрунтовані, за змістом випливають із попереднього аналізу. Однак, опис методики варто подавати саме в другому, а не третьому розділі; тоді вона буде логічною в «моделі».

Позитивом Розділу 3 (Дослідно-експериментальна робота з формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками) є логічно дібрани і обґрунтовані критерії сформованості художньо-оцінювальних умінь з відповідними показниками.

Як позитив слід також відзначити уточнення діагностувального апарату, яке подано в таблиці 3.1, де розкривається взаємозв'язок структурних

компонентів, критеріїв, показників та конкретних умінь, які діагностуються за допомогою певного показника. Поданий в тексті 3.1 опис можливих рівнів сформованості досліджуваних умінь лаконічний, але при цьому дає остаточне уявлення про орієнтири для діагностування. Цікавими і доцільними є методики діагностування, чітко обґрунтовані дисертантом – авторські і адаптовані. Цікавим і різноманітним є репертуарна база для проведення експерименту, що дозволила враховувати різnobічні уподобання респондентів.

Обґрунтовано здійснено опис формувального етапу педагогічного експерименту. Подано нешаблонні завдання, методи, прийоми тощо.

Однак, той факт, що опис критеріїв, показників та рівнів автор дисертації викладає в тексті 3.1, ще раз підтверджує міркування щодо передчасності розміщення моделі в 2.2.

Загальні висновки в цілому відображають усі досягнуті результати.

Крім усіх висловлених по тексту рецензії міркувань і зауважень, додамо й такі позиції-рекомендації:

1) звернути увагу на *термінологічну охайність*, наприклад, пояснити значення понять (або «розвести», або вказати, що вони вживаються як синоніми) вокально-хорова робота, вокально-хорова діяльність, вокально-хорова навчальна діяльність (а ще є вокально-хорове навчання); уточнити про які методологічні підходи йдеться – до дослідження чи до формування художньо-оцінювальних умінь (по тексту присутня деяке ототожнення);

2) перевірити послідовність викладу деяких фрагментів тексту (передусім, стосовно методики і моделі);

3) можливо, більше уваги приділити місце вокально-хорової роботи в цілісній системі фахової підготовки майбутніх учителів музики;

4) більше уваги приділити про старшокласникам, як зазначені в назві дисертації.

Висловлені зауваження і міркування не заперечують творчичної і практичної значущості роботи, наукової новизни результатів дослідження.

ВИСНОВОК. Дисертація Чжан Бо «Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво), є цілісним завершеним дослідженням, яке за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, постановкою та розв'язанням завдань, практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р. і може бути подана до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Висновок

рецензента доктора педагогічних наук, доцента,

доцента кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Паньків Людмили Іванівни на дисертацію Чжан Бо на тему:

“Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у

процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками”,

призначеного рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова

від 30 червня 2021 р. (Витяг з протоколу № 12) для проведення попередньої

експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

У дисертації Чжан Бо на тему: «Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками» акцентовано увагу на вимогах до якості фахової підготовки майбутніх учителів музики в ракурсі актуалізації значення формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики в процесі вокально-хорового навчання.

Автор позиціонує сформований комплекс художньо-оцінювальних умінь як одну з важливих фахових характеристик сучасного вчителя музики. У даному контексті актуалізується роль художньо-оцінювальної діяльності, яка забезпечує цілісне розуміння системи навчального вокально-хорового процесу на основі отримання інформації про якість і художню відповідність результатів і перспектив подальшого вдосконалення.

Виходячи із розуміння формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками як процесу набуття майбутніми вчителями музики здатності до сканування інформаційних площин вокально-хорової роботи від фіксації якості та значень мистецьких показників через дослідження їх зв’язків і логіки проявів до надання оцінювальних характеристик навчальним мистецьким об’єктам, що виявляється в активно-творчій особистісній позиції студентів у процесі оцінювання й узгодження власних дій з конкретною вокально-хоровою ситуацією, нагальною художньо-естетичною потребою, мірою ціннісно-смакових пріоритетів, Чжан Бо представлено структуру означеного педагогічного явища у єдності ціннісно-емотивного, когнітивно-комунікативного, творчо-рефлексивного компонентів

Процес формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх музикантів-педагогів вокально-хорової роботи зі старшокласниками обґрунтований дисертантом на взаємопов’язаних наукових підходах, що визначили провідні напрями дослідження означеного педагогічного явища. Такими підходами є суб’єктно-діалогічний, прогностичний, аксіологічний, герменевтичний, естетичний, феліксологічний та творчо-діяльнісний. Визначені наукові підходи, функції художньо-оцінювальної діяльності, а також виокремлені принципи музично-педагогічної освіти та обґрунтовані педагогічні умови стали

визначальним теоретичним системотворчим чинником та методологічною основою формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Дисертація Чжан Бо складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків і списку літератури до кожного розділу, загальних висновків та додатків.

Структура дисертаційної роботи відображає логіку системного підходу до виявлення предмета дослідження, а послідовність поставлених завдань забезпечує новизну та практичну значущість роботи. У дисертації аргументовано визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, завдання дослідження, що дало можливість дисертанту розробити логіку педагогічного дослідження, обґрунтувати організацію і проведення формувального педагогічного експерименту.

У відповідності до виокремлених у дослідженні компонентів формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, критеріїв і показників їх сформованості, визначено рівні сформованості досліджуваного педагогічного феномена.

Позитивне враження справляє надана в роботі педагогічна діагностика. Сукупність визначених критеріїв, показників і рівнів дали змогу дисертанту визначити стратегію та вихідні положення дослідно-експериментальної роботи. Досить ретельно автором сплановано і реалізовано експериментальну частину дослідження. Одержані результати констатувального експерименту природно вписуються в теоретичні викладки автора, наслідки виконання студентами творчих завдань ілюстровано яскравими прикладами і вдалими коментарями до них.

За результатами дослідження художньо-оцінювальної діяльності майбутніх учителів музики в логіці поступового формування визначених компонентів формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками експериментальна робота здійснювалась впродовж інформаційно-смислового, аналітично-узгоджувального, процесуально-операційного етапів.

Аналіз експериментальної роботи виявив позитивну динаміку формувальних впливів та підтвердила ефективність запропонованої моделі формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками, що засвідчує ефективність, практичну доцільність і своєчасність її розробки, а також можливість запровадження в мистецьких закладах України та Китаю.

Основні положення дисертаційного дослідження викладено в 15 одноосібних публікаціях автора.

З огляду на актуальність досліджуваної проблематики, а також на наведення у роботі матеріалу, що свідчить про достатнє теоретичне узагальнення та експериментальне вирішення проблеми формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, дисертаційну роботу Чжан Бо можна рекомендувати до захисту. У тексті дисертації представлено теоретичні позиції, принципи, педагогічні умови, методи та етапи формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до

вокально-хорової роботи зі старшокласниками. діяльності. Робота загалом відповідає встановленим вимогам.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації Чжан Бо, вважаємо за доцільне висловити ряд зауважень та побажань, що мають уточнюючий характер:

- оскільки у Розділі І під час визначення науково-теоретичних основ дослідження було застосовано методи системного аналізу психолого-педагогічної й мистецтвознавчої літератури, а також методологічного аналізу для виявлення й конкретизації шляхів формування художньо-оцінювальних умінь студентів у процесі вокально-хорового навчання, то, на нашу думку, доцільно було б подати ці методи також і у вступі, що забезпечило б більшу конкретизацію теоретичних методів дослідження;

- необхідно внести авторські публікації у списки використаної літератури;
- виправити деякі текстові та стилістичні неточності, котрі, в цілому, не знижують цінності проведеного дослідження.

Проте висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Чжан Бо.

ВИСНОВОК. У цілому вважаємо, що дисертаційне дослідження Чжан Бо «Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками», подане на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво), за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, постановкою та розв'язанням завдань, практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та Порядку проведення експерименту з присудження доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р. і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні кафедри завідувачка кафедри д. пед. н., професор Козир А.В. підсумувала, що обидва рецензенти були одностайні в позитивній оцінці дисертаційного дослідження Чжан Бо, її відповідності “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженному Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

4. УХВАЛИЛИ: Наукову доповідь Чжан Бо, в якій висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи, взяти до уваги.

Прийняти такі **ВИСНОВКИ** щодо дисертаційної роботи Чжан Бо «Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками». Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного

педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол №10 від 27 квітня 2017 р.).

4.1. Актуальність теми дисертаційної роботи обумовлена високими вимогами до якості фахової підготовки майбутніх учителів музики, необхідністю формування творчої самостійності майбутніх фахівців, що зумовлює наповнення мистецької освіти новим змістом і формами, акцентуацію оцінюваного базису в фаховій підготовці майбутніх учителів музики, розширення функцій оцінювальних технік як інтелектуальних актів перетворення об'єктів навчальної мистецької діяльності. У даному контексті актуалізується проблема пошуку ефективних методик формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками, яка обумовлена необхідністю навчальної мистецької практики в науково обґрунтованій системі формування художньо-оцінювальних умінь; необхідністю оновлення змісту, форм, методів процесу вокально-хорового навчання, що потребує ґрунтовного дослідження.

4.2. Предметом дослідження є методика формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками; визначення специфіки та структури художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики; обґрунтування принципів, розробка педагогічних умов формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками; визначення критеріїв, показників, встановлення рівнів сформованості художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, розробка методики їх діагностики; експериментальна перевірка ефективності розробленої методики формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*: розроблено й апробовано методику формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики на основі суб'єктно-діалогічного, прогностичного, аксіологічного, герменевтичного, естетичного, феліксологічного, творчо-діяльнісного підходів та експериментально перевірено її ефективність; виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови ефективного формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики в процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками; розроблено критерії та показники оцінювання рівня сформованості художньо-оцінювальних умінь; розроблена система діагностики: тестові завдання, анкети, карти спостереження, яка дозволила визначити рівень сформованості художньо-оцінювальних умінь в майбутніх учителів музики; *уточнено* та конкретизовано поняття «художньо-оцінювальні вміння майбутніх учителів музики»; *удосконалено* методи і прийоми формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики; *подальшого розвитку* отримала розробка структури художньо-оцінювальних

умінь, принципів і методів вокально-хорового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

На захист винесено такі положення:

1. У дослідженні зазначено, що вміння вкладаються в кейс професіоналізму вчителя музики, в періодичному списку яких прерогативи набувають художньо-оцінювальні вміння, які являють собою систему інтелектуальних актів для визначення особистісно-ціннісних констант, уособлених з вибором еквіваленту, ціннісні характеристики якого впливають на мотивацію, процес і успішність конкретної навчальної роботи в фокусі націленості на продуктивне її перетворення. У результаті системного аналізу наукових психолого-педагогічних і мистецьких джерел запропоновано *авторське визначення поняття «художньо-оцінювальні уміння майбутніх учителів музики»*, які характеризуються як сформована здатність студентів до сканування інформаційних площин вокально-хорової роботи від фіксації якості через дослідження зв'язків і логіки проявів до надання оцінювальних характеристик, яка базується на певному теоретичному, методичному, виконавському досвіді, комплексі спеціальних знань, навичок, що дозволяє майбутнім учителям музики ефективно реалізовувати стратегії дій у вирішенні конкретних вокально-хорових завдань.

Основними підходами до формування художньо-оцінювальних умінь студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів нами окреслено: суб'єктно-діалогічний, прогностичний, аксіологічний, герменевтичний, естетичний, феліксологічний та творчо-діяльнісний. Забезпечують ефективне формування досліджуваних умінь такі *функції*: пізнавально-пошукова, культурологічна, гедоністична, інтерактивна, перцептивно-комунікативна, контрольно-діагностична, прогностично-моделювальна, регулятивно-координаційна, трансформаційно-перетворювальна.

2. Розроблена структура художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики, яка включає такі компоненти: ціннісно-емотивний, когнітивно-комунікативний, творчо-рефлексивний.

3. Обґрунтована система *принципів* формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики охоплює: принцип цілепокладання вокально-хорової діяльності, принцип художньо-естетичної відповідності, принцип персоніфікації мистецьких цінностей, принцип системної диференціації, принцип інтерсуб'єктних відносин, принцип логічної послідовності й узгодженості, принцип інтеграції та синтезу фахових знань.

Педагогічними умовами формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики є: активізація мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх учителів музики до вокально-хорової роботи; орієнтація студентів на здійснення порівняльно-оцінювальних операцій у полі інтерсуб'єктної взаємодії з вокально-хоровим середовищем; створення ситуації вибору для активації самостійної оцінювальної дії студентів з позиції експертизи та прийняття рішень.

4. У процесі дослідження визначено **критерії** художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. Критерієм ціннісно-емотивного структурного компонента визначено міру сформованості спонукальних мотивів до художньо-оцінювальної діяльності (показники: наявність ціннісно-естетичного ставлення до вокально-хорової роботи; уміння розрізняти шифри емотивних кодів вокально-хорових творів; уміння проектувати цільові маршрути та передбачати ризики вокально-хорової роботи).

Критерієм когнітивно-комунікативного структурного компонента визначено ступінь схильності студентів до критичного оцінювання та впорядкування інформаційних параметрів вокально-хорового процесу (показники: уміння аналізувати поточний стан, виявляти тенденції розвитку, виокремлювати чинники впливу, визначати фактори оптимізації вокально-хорової роботи; уміння ототожнювати виявлені параметри з технологічними вимогами інтерпретації вокально-хорових творів; здатність до систематизації інформації, трансляції отриманих оцінювальних індексів вокально-хоровому колективу).

Критерієм творчо-рефлексивного структурного компонента визначено міру здатності студентів до інтерпретації результатів оцінювання вокально-хорових явищ і рефлексивного управління продуктивними перетвореннями (показники: уміння здійснювати оцінку поточних потреб і ризиків вокально-хорового процесу, приймати рішення для його оптимізації; здатність діяти в нестандартних ситуаціях у рамках системи цінностей, згідно норм художньої досконалості, технік зворотнього зв'язку, важелів самоконтролю; володіння методами і прийомами самооцінювання, саморегуляції, спроможність до експертизи та корекції результатів вокально-хорової роботи).

Встановлено три рівні сформованості художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики – низький (інертний); середній (раціональний); високий (акмеологічний), що визначаються ступенем прояву певних показників конкретних критеріїв.

5. Розроблено модель формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики в якій зазначені мета дослідження, наукові підходи, принципи вокально-хорового навчання, компонентна структура означеного феномена, педагогічні умови, основні функції, визначені етапи та методи досягнення прогнозованого результату – сформованості художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками.

6. Дослідно-експериментальна робота з формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками включала констатувальний, формувальний та контрольний етапи. Методика констатувального експерименту була спрямована на визначення рівнів сформованості досліджуваного феномена у студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

7. Формувальний етап експерименту охоплював інформаційно-смисловий, аналітично-узгоджувальний, процесуально-операційний етапи. Проведення експериментальної роботи здійснювалось згідно з визначеною метою і змістом кожного етапу, розробленим і впровадженим методичним комплексом, що

синтезує форми, методи і засоби оцінюванальної діяльності із формами, методами і засобами вокально-хорового навчання. Ця методика передбачала розробку спеціальних завдань, застосування оцінювальних технік, тренінгів, методів, стратегій оцінювання, стратегій моніторингу процесу тощо.

9. Якісний та кількісний аналіз результатів формувального експерименту вияв позитивну динаміку формування художньо-оцінювальних умінь студентів експериментальних груп, що свідчить про ефективність експериментальної методики й доцільність її впровадження у процес вокально-хорового навчання майбутніх учителів музики. Проведене дослідження має перспективу подальших наукових пошуків у наукових розвідках і дослідженнях, оскільки означена проблема була вперше висвітлена і не вичерпує всіх аспектів поставленої проблеми. Подальшого вивчення і наукового обґрунтування потребують питання розкриття специфіки формування художньо-оцінювальних умінь магістрів з хорового диригування, пошуку ефективних шляхів підготовки студентів до комплексного керівництва вокально-хоровим процесом в закладах вищої освіти України та Китаю.

Практичне значення одержаних результатів визначається спрямованістю дисертаційного дослідження на вдосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих педагогічних навчальних закладах, можливістю використання його методичних матеріалів та висновків для оновлення змісту та методики вокально-хорового навчання на мистецьких факультетах педагогічних університетів, для створення навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з питань фахової підготовки майбутніх фахівців з музичного мистецтва.

4.3. Дисертація Чжан Бо є самостійною науковою роботою.

Опубліковані у фахових наукових виданнях праці достатньо повно відображають зміст дисертації.

Основні теоретичні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження висвітлені в 15 одноосібних науково-методичних публікаціях автора, 6 з яких представлено в провідних фахових виданнях з педагогіки, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні, 8 статей аprobacijного характеру.

1. Чжан Бо. До проблеми формування ціннісного сприйняття мистецтва в майбутніх учителів музики в процесі вокально-хорової підготовки. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. Київ: Національний авіаційний університет, 2017. Випуск 1 (10). С. 145-149.

2. Чжан Бо. Проблема формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у загальнонауковому вимірі. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2018. № 1 (156) січень 2018. С. 130-135.

3. Чжан Бо. Методологічні підходи до розвитку художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. *Науковий вісник Миколаївського національного*

університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. №1 (60), лютий 2018. С. 378-383.

4. Чжан Бо. Зміст і структура формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип 31 (41). С. 110-113.

5. Чжан Бо. Діагностичний етап формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. *Наукові записки: Збірник наукових праць*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. Випуск CXLVII (147). С. 195-203.

6. Чжан Бо. Методичне забезпечення формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. *Вісник післядипломної освіти*: зб. наук. праць. Серія «Педагогічні науки». Категорія «Б». Київ : Юстон, 2021. Випуск 16 (45). С. 225-238.

7. Чжан Бо. Методика формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. . *Disputationes scientifcae universitatis catholicae in Ružomberok*. Ružomberok: Katolícka univerzita, 2019. Roč. 19, č. 3. С. 34-43.

8. Чжан Бо. Методологічний аналіз дослідження проблеми сприйняття у фаховій підготовці майбутніх учителів музики. *Наукове електронне видання: «Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти»* Донбаського державного педагогічного університету. Випуск №5 (2017) Частина 2. – С. 40-48. Електронний доступ: <http://pptma.dn.ua/files/2017/5-2/5.%20Chzan%20Bo%20s.40-48.pdf>

9. Чжан Бо. Музична культура в системі педагогічної освіти Китаю. *Сучасна мистецька освіта: матеріали І Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського* Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Частина I. С. 118-122.

10. Чжан Бо. Загальні закономірності управління вокально-хоровим процесом (система П.Г. Чеснокова). *Сучасна мистецька освіта: матеріали II Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського / Укл.: доктор пед. наук, проф. А. Козир.* Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С. 183-186.

11. Чжан Бо. Проблема художнього оцінювання студентами змісту вокально-хорової роботи в мистецько-інноваційному вимірі. *Сучасна мистецька освіта: досвід, проблеми та перспективи:* матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції. Київ: Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука, 2018. С. 346-349.

12. Чжан Бо. Психологічний аспект художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики. *Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського / Укл.: доктор пед. наук, проф. А. Козир.* Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 329-333.

13. Чжан Бо. Педагогічні умови формування художньо-оцінювальних

університету імені А.С. Макаренка (довідка № 1473 від 25.05.2021 р.); Калинівської дитячої школи мистецтв (довідка № 13/21 від 27 травня 2021 р.).

4.4. Уважати, що дисертація Чжан Бо “Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками” є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає постанові “Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до розгляду у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Виходячи з наведеного вище, кафедра з теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова затверджує цей висновок і рекомендує дисертацію Чжан Бо “Формування художньо-оцінювальних умінь майбутніх учителів музики у процесі підготовки до вокально-хорової роботи зі старшокласниками” (науковий керівник – канд. пед. н., доцент кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М. П. Драгоманова Топчієва І.О.), подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво) до розгляду в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одноголосно.

Головуюча на засіданні кафедри
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування

Секретар кафедри

Рецензент:
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії музики
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

Рецензент:
доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки мистецтва
та фортепіанного виконавства
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

A.V. Козир

T.M. Борова

O.A. Комаровська

Л.І. Паньків